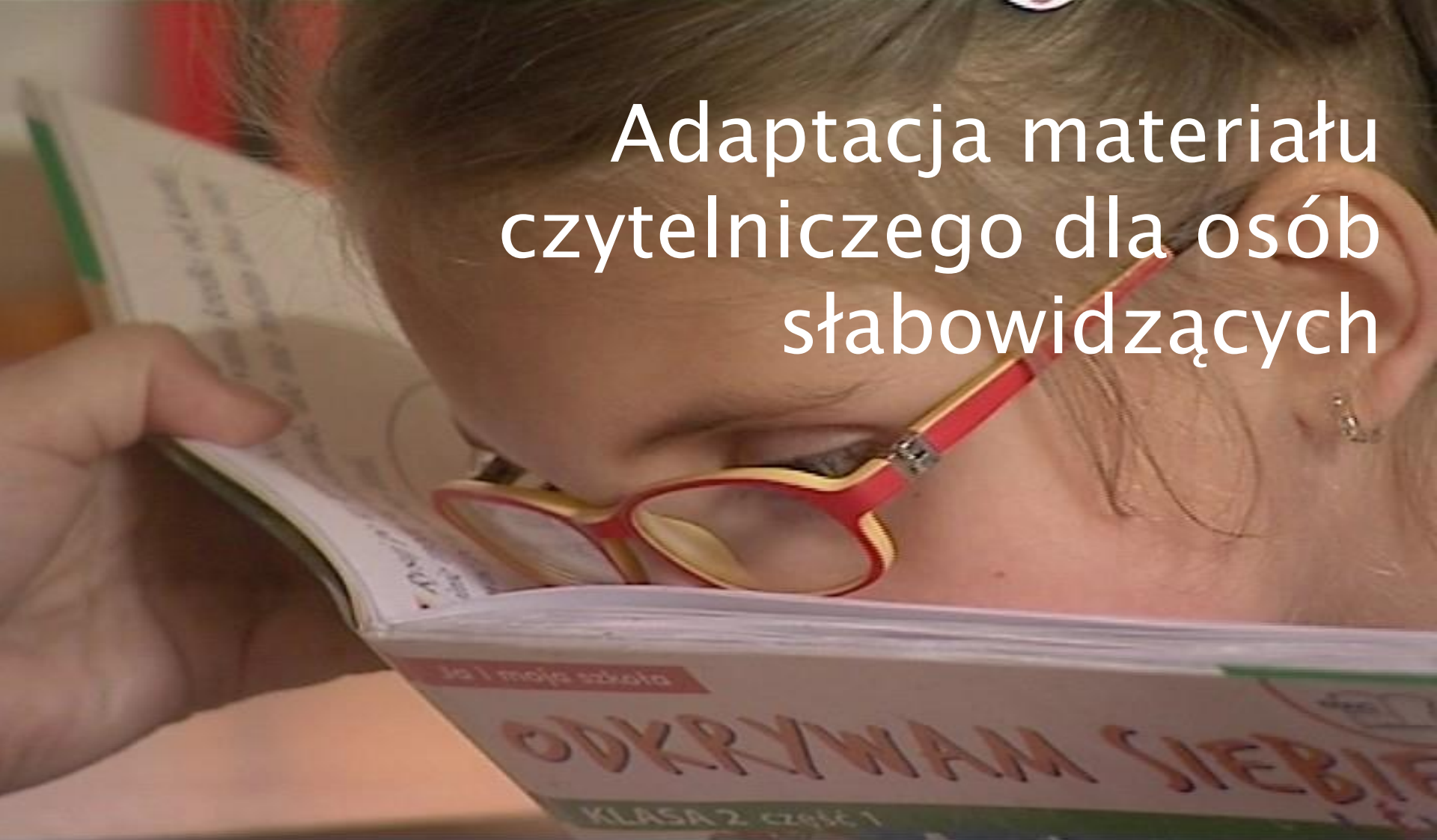
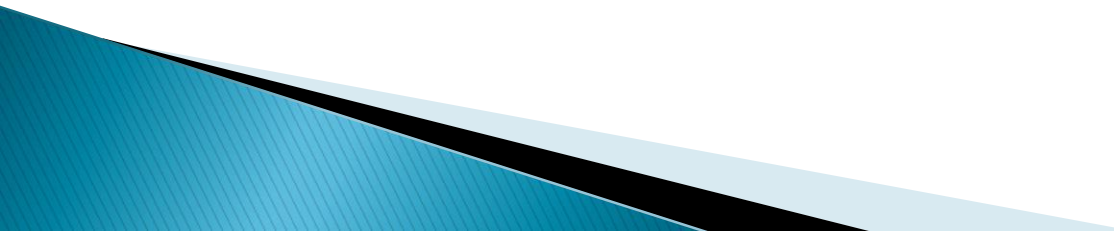

Adaptacja materiału czytelniczego dla osób słabowidzących

Sylwia Siejca
Anita Kujawińska

Planując zajęcia dla uczniów z dysfunkcją wzroku należy:

- ▶ Pamiętać o negatywnych konsekwencjach widzenia i słabowzroczności
  - ▶ Dokonać analizy treści programowych pod kątem problemów konkretnych uczniów wynikających z następstw funkcjonalnych występujących u nich **schorzeń i uszkodzeń układu wzrokowego**
  - ▶ Dokonać analizy treści programowej pod kątem dotychczasowych doświadczeń i poziomu wiedzy umiejętności uczniów z dysfunkcją wzroku
-

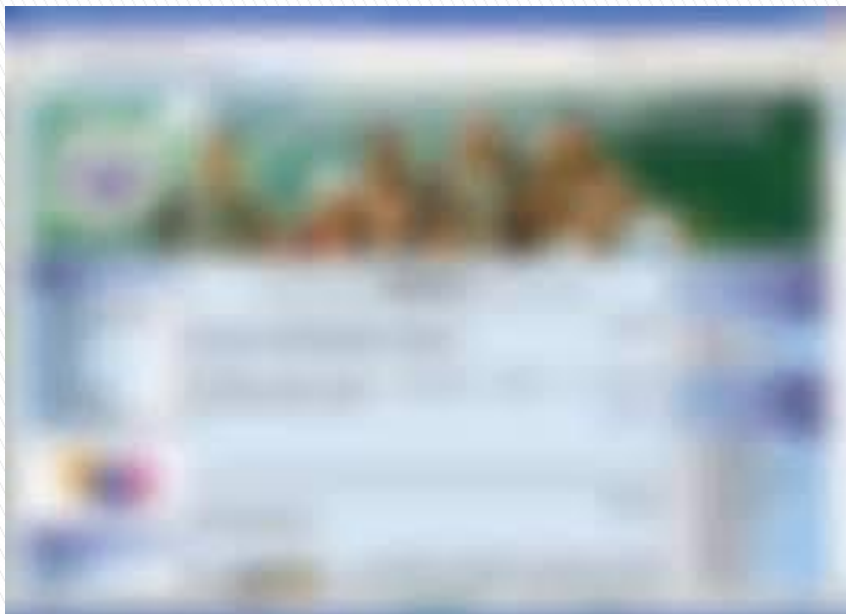
Trudności w czytaniu osób słabowidzących występują przede wszystkim w:

- ▶ pobieżnym, wzrokowym przejrzeniu tekstu;
- ▶ rozróżnianiu subtelnych różnic pomiędzy kolorami i wzorami użytymi w rysunkach, grafach czy wykresach;
- ▶ przenoszeniu wzroku pomiędzy elementami graficznymi i tekstem;
- ▶ przenoszeniu wzroku pomiędzy broszurami a kartami odpowiedzi w testach;
- ▶ wzrokowym obejmowaniu całego elementu graficznego;
- ▶ przenoszeniu wzroku z jednej linii tekstu do kolejnej;
- ▶ interpretowaniu elementów graficznych, zwłaszcza grup rysunków, itp.

**Nie zawsze pomoc
optyczna jest wskazana**

Z jakimi trudnościami borykają się nasi słabowidzący uczniowie?

Studenti niewidomi
i słabowidzący
- poradnik
dla wyższych uczelni

Obniżona ostrość wzroku

Uczniowie z obniżoną ostrością i zaburzeniami o charakterze ogólnym

Praca z tekstem polega w dużej mierze na skracaniu dystansu do czytanego materiału, aby uzyskać jego powiększenie i odczytanie. W efekcie uczeń słabowidzący przy czytaniu musi **włożyć więcej wysiłku**, a **zmniejszenie dystansu do czytanego tekstu wymusza niewygodną, nieergonomiczną postawę ciała i powoduje szybszą męczliwość i krótszy czas pracy ucznia.**

a)

b)

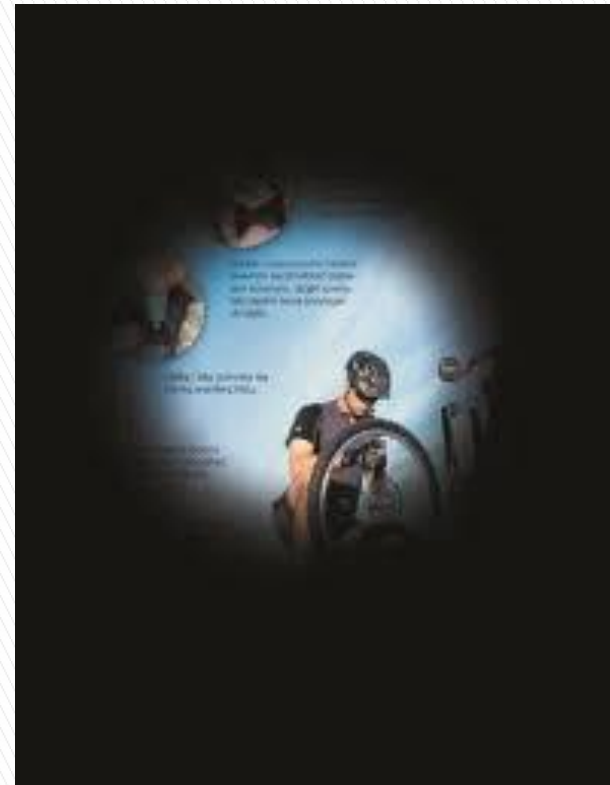
c)

Z jakimi trudnościami borykają się nasi słabowidzący uczniowie?

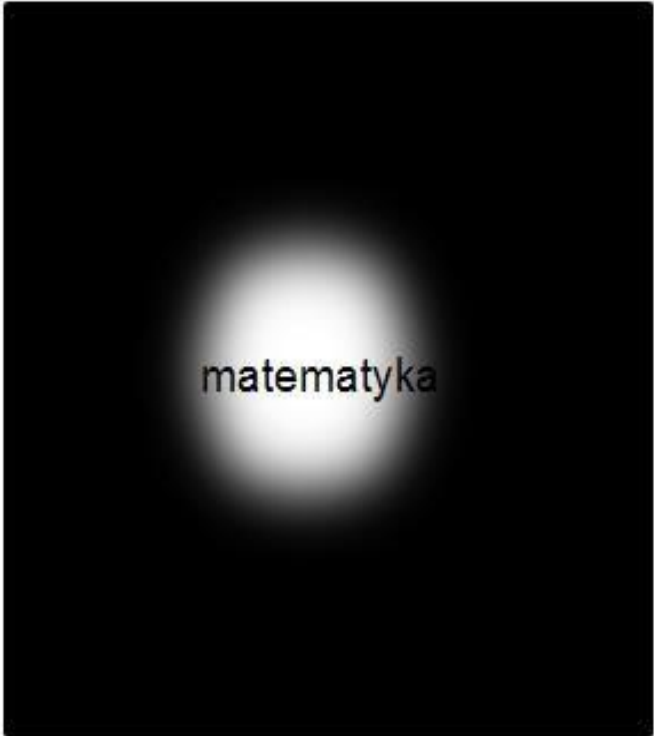

Ubytki w obwodowym
polu widzenia

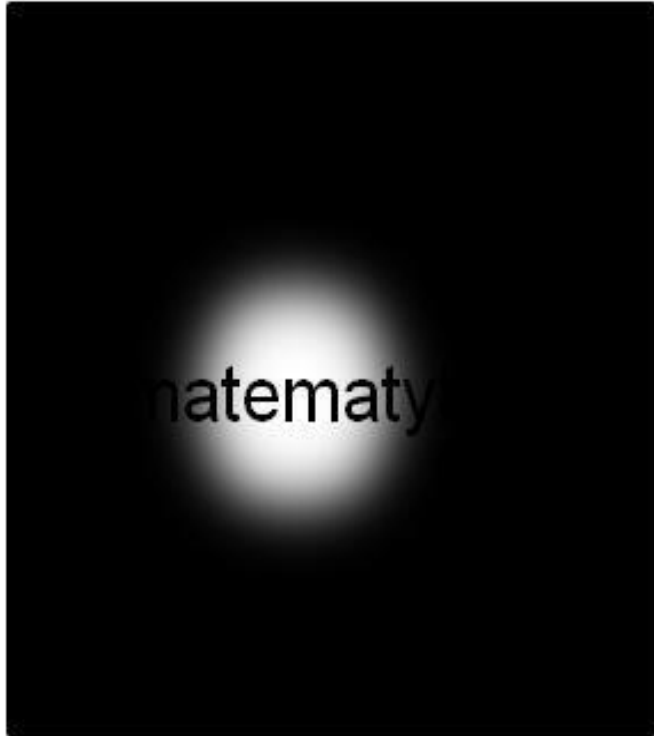

Widzenie lunetowe

Powiększenie tekstu osobie z widzeniem lunetowym ogranicza jeszcze bardziej pole widzenia i utrudnia odczytywanie tekstu.

matematyka

matematy

Uczniowie z ubytkami w centralnym polu widzenia

- ▶ Obszar, w którym dziecko słabowidzące nie widzi może być różnej wielkości, spójności, przezroczystości.
- ▶ Materiał oglądany w części centralnej pola widzenia może być widziany we fragmentach lub wcale.

Mroczek centralny

Z jakimi trudnościami borykają się nasi słabowidzący uczniowie?

[illegible]

Fiksacja paracentralna – pozaplamkowa

Z jakimi trudnościami borykają się nasi słabowidzący uczniowie?

- ▶ Do konsekwencji takich zaburzeń należą trudności w rozpoznawaniu liter, składaniu ich w wyrazy. Trudno również zrozumieć sens całości czytanego materiału

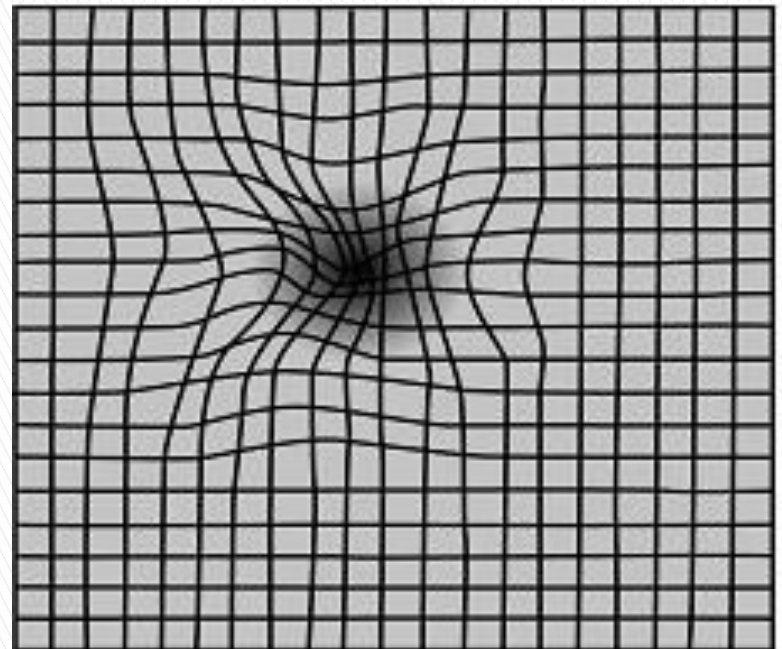
Mroczone rozsiadane

Z jakimi trudnościami borykają się nasi słabowidzący uczniowie?

Zniekształcenie obrazu
tzw. metamorfozje

- ▶ Trudności z interpretowaniem oglądanych obrazów i obiektów wzrokowych

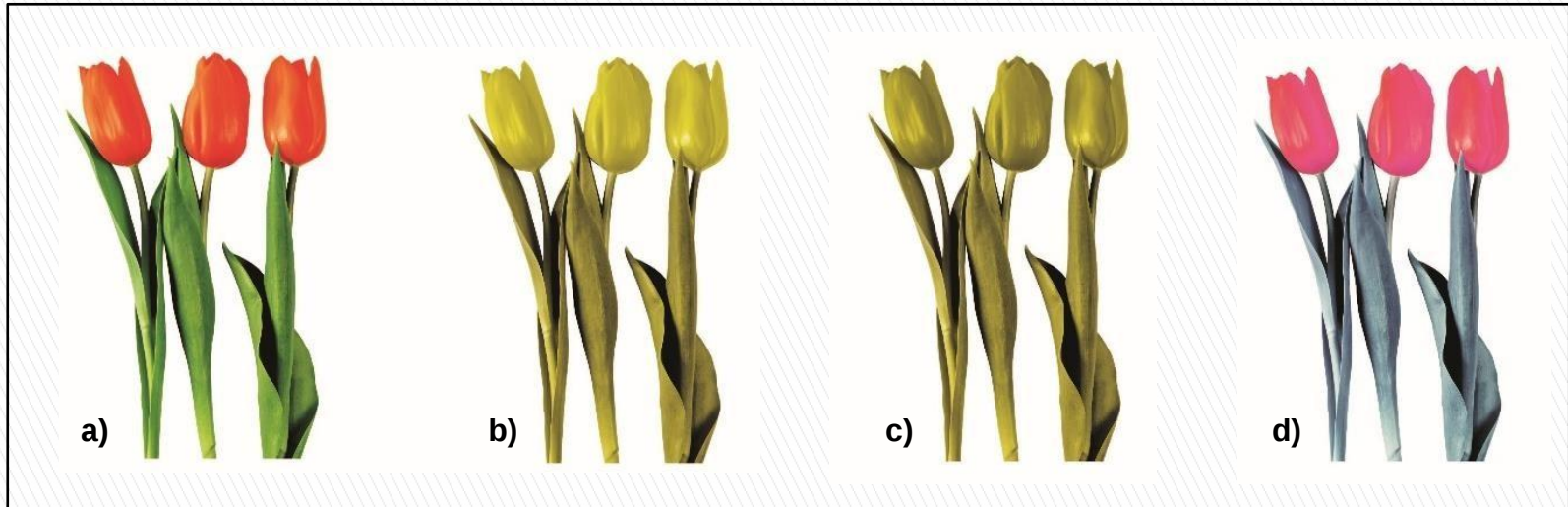

Z jakimi trudnościami borykają się nasi słabowidzący uczniowie?

Uczniowie z poważnymi trudnościami w kontrolowaniu ruchów gałek ocznych, najczęściej z oczopłąsem. Rezultatem są trudności w ukierunkowaniu wzroku na czytanych literach, wyrazach czy utrzymanie spojrzenia na linii tekstu. Zmęczenie wynikające ze zwiększonej częstotliwości ruchów gałki ocznej, zamazanie obrazu i wrażenie, że jest on ruchomy to częste doświadczenia osoby słabowidzącej.

Zaburzenia widzenia barw

- ▶ Nerozróżnianie kolorów może być samoistnym schorzeniem jak daltonizm, czy achromatopsja, albo zaburzeniami widzenia pochodzenia mózgowego.
- ▶ Bardzo często jest następstwem innych schorzeń i chorób układu wzrokowego i może współwystępować z ograniczoną ostrością widzenia, np. przy zaćmie.

Następstwa funkcjonalne – problemy podczas czytania

- ▶ Przy ubytkach w polu widzenia – duża męczliwość, brak orientacji w tekście,
- ▶ Mroczek centralny – brak ostrości, męczliwość
- ▶ Nie rozpoznawanie barw – problemy przy odczytywaniu map i wykresów

Wysoki kontrast

- ▶ Podstawową potrzebą wszystkich osób słabowidzących jest wysoki kontrast.
- ▶ Najczęściej jest to warunek podstawowy i krytyczny przy zapewnieniu czytelności i widoczności treści podręcznika.
- ▶ Należy jednak unikać śnieżnej bieli, jako preferowanego koloru papieru, ze względu na często występującą nadwrażliwość na światło, w tym odbłaski i olśnienia.

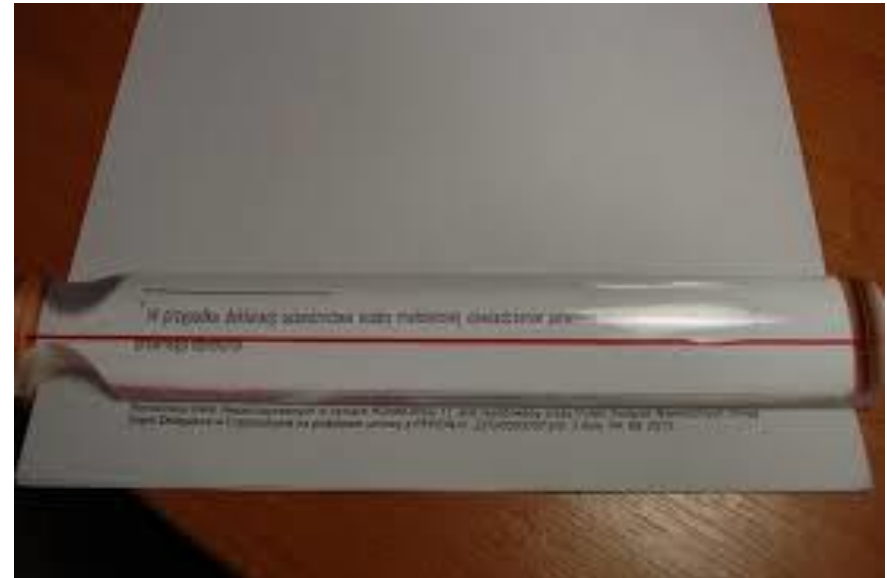
Podczas adaptacji uwzględniamy:

- ▶ Czcionkę (rodzaj, wielkość, kolor, kontrast)
- ▶ Papier (grubość, kolor, matowość)
- ▶ Układ strony, marginesy (głównie wewnętrzne)
- ▶ Ilustracje, grafika, schematy
- ▶ Ilość i rozmieszczenie elementów na stronie
- ▶ Sposób otwierania się książki (na płasko)
- ▶ Wykorzystanie wskazówek kolorystycznych w treści zadań

Ważne

- ▶ Wielkość czcionki dobieramy zawsze indywidualnie dla ucznia.
- ▶ Wybieramy najmniejszą widzialną przez niego czcionkę.
- ▶ Wpływa to na tempo czytania i dostępność czytelniczą.

- ▶ Bezszerfowa,
bez cieniowań,
bez kursywy,
mocno wysycona:
czern, grafit, granat,
- ▶ Wielkość
w podręcznikach
18 pkt
- ▶ Polecane czcionki to
Arial, Calibri
- ▶ Unikaj czcionek typu
Times New Roman

Czcionka

Aksamitka
SACRAMENTO

Frezja
CHEDDAR JACK

Tulipan
KAUSHAN SCRIPT

Kenwalia
GREAT VIBES

Biała Róża
ALLURA

Goździk
PACIFICO

Fiolek
METAFORS

Szałwia
NICKAINELY NORMAL

Nasturcja
COOKIE

Azalia
PARISIENNE

Begonia
DJB ZORA PRINTS

Rumianek
LEMON TUESDAY

Magnolia
DANCING SCRIPT

Dalia
DYNALIGHT

JĘZYK POLSKI KLASA Poniedziałek
06.04.2020r.

Temat: Sprawdzian wiadomości.

1. Napisz opowiadanie odtwórcze z dialogiem na podstawie zamieszczonego planu wydarzeń.
1. Oglądanie programu o poszukiwaczach skarbów przez Szymona i Julię.
2. Pomysł Szymona o poszukiwaniu skarbów na plaży.
3. Odnalezienie w piasku niezwyklej monety.
4. Bezskuteczne poszukiwanie w internecie informacji o znalezisku.
5. Założenie, że pieniądz to fragment skarbu z zatopionego statku piratów. Pamiętaj o nadaniu tytułu.

JĘZYK POLSKI KLASA Poniedziałek 06.04.2020r.

Temat: Sprawdzian wiadomości.

1. Napisz opowiadanie odtwórcze z dialogiem na podstawie zamieszczonego planu wydarzeń.
1. Oglądanie programu o poszukiwaczach skarbów przez Szymona i Julię.
2. Pomysł Szymona o poszukiwaniu skarbów na plaży.
3. Odnalezienie w piasku niezwyklej monety.
4. Bezskuteczne poszukiwanie w internecie informacji o znalezisku.
5. Założenie, że pieniądz to fragment skarbu z zatopionego statku piratów. Pamiętaj o nadaniu tytułu.

► Times New Roman - 24

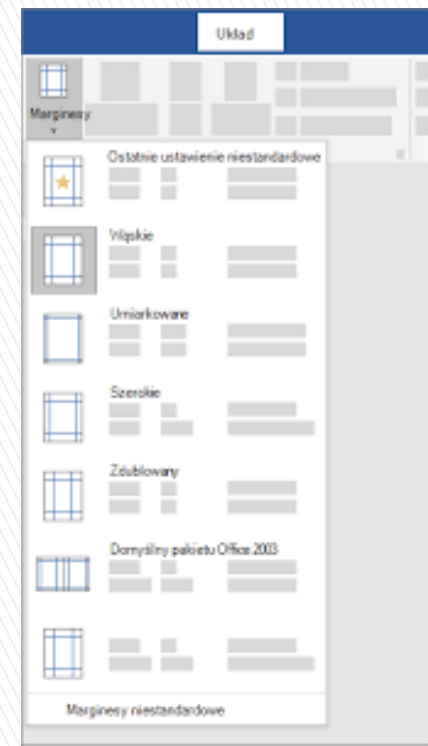
► Calibri - 24

Marginesy

- ▶ Marginesy – wew. 2,5, zew. 1,5., górny 2 cm, dolny 3 cm.
- ▶ Margines wewnętrzny zachowuje niezmienną wielkość ; dwa razy większa interlina

- ▶ Papier – biały (złamana biel), ecru, kość słoniowa, matowy o zwiększonej nieprzezierności

Papier

Ilustracje

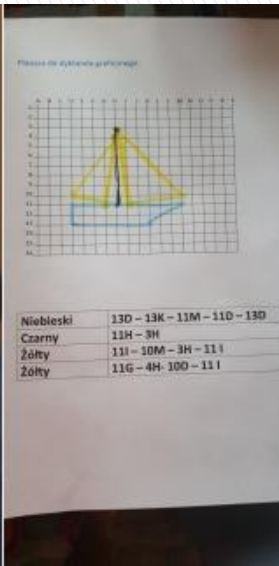
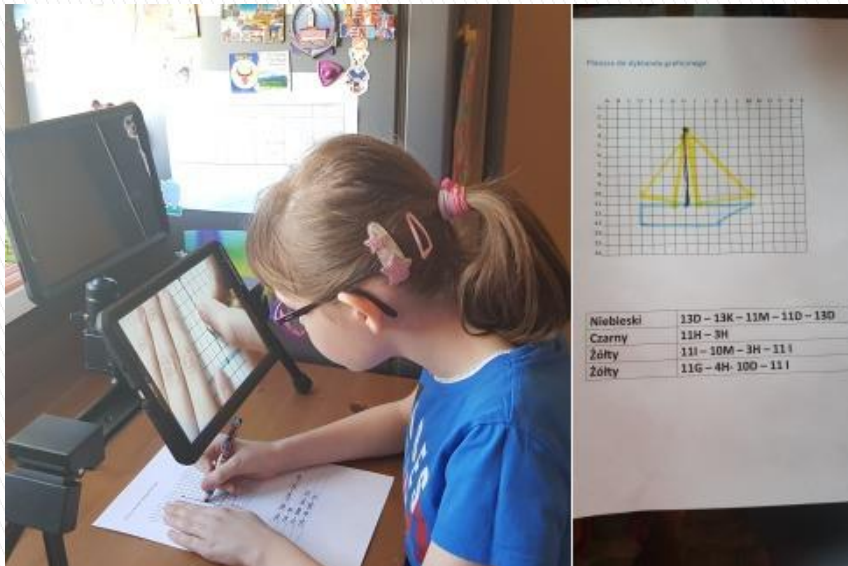
- ▶ Ilustracje – max 4 na stronie, uproszczenie do takiej ilości szczegółów, która niesie za sobą podstawowy komunikat merytoryczny (min. szczegółów, max treści);
- ▶ brak efektów akwarelowych, rozbarwień tonalnych, cieniowania, elementów tekstu, bogatego tła, zachowane wyraźne odległości między poszczególnymi elementami na ilustracji – min 1,2 cm;
- ▶ ilustracje nie mogą być oblewane przez tekst, znajdować się na tekście.

PAMIĘTAJMY

- ▶ Tylko część naszych słabowidzących uczniów korzysta w domach z lup, powiększalników i innych pomocy optycznych

- ▶ Pomoce optyczne pomagają i wspierają proces edukacyjny
- ▶ Nie rozwiązują wszystkich problemów wzrokowych
- ▶ Efektywny czas pracy z pomocami optycznymi jest ograniczony (uzależniony od indywidualnych predyspozycji ucznia)

PAMIĘTAJMY

- ▶ Nie wszyscy uczniowie słabowidzący mają w domach zalecone pomoce optyczne
- ▶ Miejmy to na uwadze przygotowując materiał dydaktyczny i karty pracy

Podsumowanie

Ctrl + + powiększ

Ctrl + 0 widok standardowy

Ctrl + - zmniejsz

- ▶ Dla dzieci słabowidzących czytających standardowy tekst kluczowe znacznie ma czytelność i przejrzystość materiału wynikająca z kompozycji tekstu, zachowania stosunkowo wysokiego kontrastu prezentowanych elementów oraz powtarzalność i przewidywalność układu, zwłaszcza elementów graficznych.
- ▶ Zachowanie wymienionych warunków bezpośrednio przekłada się na wysiłek dziecka niezbędny do czytania oraz na uzyskiwane tempo czytania oraz stopień dotarcia do czytanych informacji

- ▶ Szczegółowy opis zasad adaptacji materiałów dydaktycznych dla osób słabowidzących znajdziecie w publikacji:

***„Zasady adaptacji materiałów dydaktycznych
do potrzeb osób słabowidzących”***
pod red. Donaty Kończyk

- ▶ <https://www.ore.edu.pl/images/files/pdf/Zasady%20adaptacji%20materia%20dydaktycznych%20do%20potrzeb%20os%20s%20labowidzacych.pdf>

Słuchajmy naszych słabowidzących uczniów.
Często sami powiedzą nam
co im ułatwia, a co utrudnia naukę.

Pozostajemy do waszej dyspozycji

Sylwia Siejca: sylwiasiejca@wp.pl

Anita Kujawińska: zdalne.usprawnianie@interia.pl